

Dvopredmetni študijski program: Matematika-računalništvo, fizika, tehnika, kemija, biologija, gospodinjstvo

Predmet: TEORIJA VZGOJE S PEDAGOŠKO METODOLOGIJO

Letnik: 2.

1. VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI

Teorija vzgoje

Osnovni cilj predmeta je seznaniti slušatelje z dejavniki, ki vplivajo na formiranje in delovanje šole kot institucije ter vlogo učitelja v vzgojno-izobraževalnem sistemu. Z vpogledom v fenomen šole kot ideološkega aparata države, vlogo občečloveških vrednot in človečanskih pravic pri kreiranju vzgoje koncepcije, avtonomne pozicije učiteljev v vzgojnem polju ter formiranja avtonomije učenca želimo slušateljem omogočiti kritični vpogled v pedagoško problematiko ter uspešnejšo analizo pedagoških situacij in najdenje v razredu, pri načrtovanju in izvajanju pouka.

Pedagoška metodologija

Motivirati študente za pedagoško raziskovalno delo.

Usposobiti jih za uporabo enostavnih metod in tehnik pedagoškega raziskovanja.

Pripraviti jih za načrtno opazovanje vzgojno-izobraževalnega procesa.

Usposobiti jih za enostavnejše raziskovalno delo.

Seznaniti jih in jim osmisliti osnovne statistične metode.

2. VSEBINA

Teorija vzgoje

Opredelitev osnovnih pojmov:

- pedagogika kot znanost, teorija, umetnost in ideologija,
- sintezni značaj pedagogike kot znanosti,

- problemi opredelitve vzgoje: odnos med kulturo in “natura”, načrtovanost vzgoje in problem nezavednega, vzgoja med ideološko manipulacijo in podporo gojencevih razvojnih potencialov,
- vzgoja – izobraževanje – socializacija,
- vzgoja – manipulacija.

Šola kot družbena institucija:

- družbena pogojenost vzgoje in izobraževanja,
- šola kot ideološki aparat države in pojav “skritega kurikulum”,
- opredelitev javnega, zasebnega in državnega šolstva.

Vzgojne dimenzije šolskega programa:

- dualizem vloge šole v sodobni družbi – vzgojni in izobraževalni vidik,
- modeli šolske socializacije; direktni, indirektni in kombinirani,
- vzgojni dejavniki v šoli - dejavniki uradnega in prikrita kurikuluma, formalnega in neformalnega kurikuluma,
- vloga vzgojnih predmetov v javni šoli,
- vzgojna komponenta tradicionalnih in sodobnih oblik in metod dela z učenci.

Teoretski in praktični problemi moralne vzgoje:

- opredelitev moralnosti kot legitimnega vrednostnega okvira,
- osnovne naloge moralne vzgoje: razvoj kognicije in afektivne sfere osebnosti,
- moralna vzgoja: prenos vrednot in/ali ustreznih vedenjskih vzorcev
- razvoj moralnosti med heteronomijo in avtonomijo,
- opredelitev moralne vzgoje in modeli moralne vzgoje: kulturno-transmisijski, permissivni in procesno- razvojni model,
- identifikacija kot osnovni medij moralne vzgoje,
- paradoksnost fenomena avtoritete v moderni,
- problematika moralne vzgoje v postmoderni,
- kritični pogled na metodiko moralne vzgoje.

Iskanje sodobnega koncepta šole in pouka – izhod iz krize:

- praktična uresničljivost teoretsko-vzgojne refleksije,
- abstraktnost moralnih norm nasproti konkretnosti občin človeških pravic,
- psihološke pravice otroka,
- pravica starševstva in izginevanje šole kot državne institucije,
- mnogovrstnost javnega šolstva,
- vloga šolske zakonodaje pri zagotavljanju moralnega in pedagoškega koncepta sodobne šole,
- primerjalne raziskave srednjega šolstva: neokonservativizem, pomen odprtih prehodov med različnimi vejami šolskih institucij.

Pedagoška metodologija

Predmet pedagoške metodologije. Raziskovanje v vzgojno-izobraževalnih organizacijah.

Vrste pedagoških raziskav: empirično raziskovanje, neempirično, akcijsko...

Longitudinalne in transverzalne raziskave. Stopnje empiričnega eksperimentalnega in neeksperimentalnega raziskovanja. Kvalitativne in kvantitativne raziskave.

Metode pedagoškega raziskovanja.

Nekatere tehnike zbiranja podatkov: npr. opazovanje, anketa, intervju, ocenjevalne lestvice, kontrolne liste, sociometrična tehnika. Testi znanja. Merske značilnosti instrumentov.

Urejanje in grafično prikazovanje podatkov.

Pojem in vrsta spremenljivk. Preprostejše metode statistične obdelave podatkov: srednje vrednosti, mere razpršenosti, Pearsonov in Spearmanov korelacijski koeficient.

3.POVEZANOST Z DRUGIMI PREDMETI

Teorija vzgoje

Predmet se vsebinsko navezuje na andragogiko, didaktiko, pedagoško in razvojno psihologijo, sociologijo in filozofijo.

Pedagoška metodologija

Predmet se povezuje s pedagoškimi, psihološkimi in drugimi predmeti.

4.ŠTUDIJSKA LITERATURA

Teorija vzgoje

Apple, M.: Šola, učitelj in oblast, Znanstveno in publicistično središče, Ljubljana 1992.

Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ljubljana 1995.

Kroflič, R.: Med poslušnostjo in odgovornostjo (Procesno-razvojni model moralne vzgoje), Vija, Ljubljana 1997.

Kroflič, R.: Avtoriteta v vzgoji, Znanstveno in publicistično središče, Ljubljana 1997.

Medveš, Z.: Pedagoška etika in koncept vzgoje (1. in 2. del)

Sodobna pedagogika, 1991, št. 3-4, 5-6.

Problemi-šolsko polje (zbornik), št. 11, Ljubljana 1988.

Kodelja, Z.: Laična šola, Mladinska knjiga, Ljubljana 1995.

Vzgoja v javni šoli (zbornik), Znanstveno in publicistično središče, Ljubljana 1991.

Brataniæ, M.: Mikropedagogika, Zagreb 1989.

Seznam bo med šolskim letom dopolnjen še z dodatnimi viri.

Z literaturo za seminarsko delo bodo študentje seznanjeni pri seminarskih urah.

Pedagoška metodologija

Obvezna:

Sagadin, J.: Poglavlja iz metodologije pedagoškega raziskovanja. 2. pred. in dop. izd. Zavod republike Slovenije za šolstvo in šport, Ljubljana (Določena poglavja.), 1993.

Sagadin, J.: Osnovne statistične metode za pedagoge. 4. izpop. izd. Filozofska fakulteta, Ljubljana (Določena poglavja.), 1992.

Cencič, M.: Učitelj - raziskovalec: Priročnik za vaje in seminarje iz pedagoške metodologije. Pedagoška fakulteta, Ljubljana, 1994.

Kožuh, B.: Statistični praktikum za učitelje. Pedagoška fakulteta, Maribor, 1991.

Priporočljiva:

Fraenkel, J.R., Wallen, N.E.: How to Design and Evaluate Research in Education. New York: McGraw-Hill, 1990.

Kemmis, S. (in sod.): Kako se lotimo akcijskega raziskovanja v šoli. 1. ponatis, Radovljica: Didakta, 1991.

Mužič, V.: Metodologija pedagoškega istraživanja. 6. izd., Sarajevo: Svjetlost, 1986.

Seznam bo med šolskim letom dopolnjen še s članki.

Z literaturo za seminarsko delo bodo študentje seznanjeni pri seminarskih urah.

5. POSEBNOSTI

Navodila za izvajanje: Predmet se izvaja v obliki predavanj in seminarjev. Študenti so razdeljeni v skupine po normativih.

Kadrovski pogoji: Program izvajata habilitiran visokošolski učitelj sodelavec-asistent.

Materialni pogoji: Standardna učilnica z avdio-video opremo in za določene ure tudi računalniška učilnica.

Avtorji: **dr. Robert KROFLIČ, doc. in**
                         dr. Majda CENCIČ, doc.